

28. Kaupunginkirjasto

Kirjastolautakunnan kertomus v:lta 1947 oli seuraavan sisältöinen:

Kirjastolautakunta

Kirjastolautakunnan kokoonpano. Lautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna huoltopäällikkö K. L. Kulo puheenjohtajana, pankinjohtaja H. Paloheimo varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä filosofian maisterit E. Bruun ja H. Kannila, opettaja H. Koivu, filosofian maisteri K. Lausti, toimittaja A. Mäkinen, arkistonhoitaja H. Raatikainen ja kansliasihteeri K. Snellman. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli sosiaali- ja sairaala-asiajn johtaja J. W. Keto. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 9 kertaa. Pöytäkirjan pykälien lukumäärä oli 98, saapuneiden kirjeiden lukumäärä 231 ja lähetettyjen kirjeiden lukumäärä 218.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat Munkkiniemen haaraosaston aukioloaikojen pidentämistä samoiksi kuin muidenkin suurehkojen haarakirjastojen aukioloajat ja sen johdosta kolmen kirjastoapulaisenviran perustamista sekä 48 300 mk:n lisämäärärahan myöntämistä kertomusvuoden asianomaiselle tilille ja 82 800 mk:n v:n 1948 vastaavalle tilille ¹⁾; Pasilan haarakirjaston aukioloaikojen pidentämistä ja sen johdosta kirjastonhoitajan viran siirtämistä 33 palkkaluokkaan tammikuun 1 p:stä 1948 lähtien ja yhden kirjastoapulaisenviran ja yhden järjestelyapulaisenviran perustamista sekä 266 400 mk:n määrärahan myöntämistä tarkoitusta varten ²⁾; lasten- ja nuorisosaston sekä yhdistetyn opinto- ja sanomalehtilukusalin perustamista Vallilan haarakirjastoon ja sen johdosta neljän kirjastoapulaisen- ja kahden järjestelyapulaisenviran perustamista sekä 696 000 mk:n myöntämistä heidän palkkaamiseksi ³⁾; kirjaston järjestämistä palokunnalle ⁴⁾; kirjastoalan palkkauksessa ilmenneen epäkohdan poistamista siirtämällä kirjastoamanuenssit 32 palkkaluokkaan tammikuun 1 p:stä 1947 ⁵⁾; kirjastoapulaisenviran nimityksen muuttamista kirjastoamanuenssiksi ⁶⁾; kirjastoamanuenssin ja kirjastonjohtajan anomusta saada matka-apurahaa ja päivärahaa elokuun 13—16 p:nä Kööpenhaminassa pidettävään V pohjoismaiseen kirjastokokoukseen osallistumista varten ⁷⁾; kirjastoamanuenssi S. Janssonin anomusta saada jäädä virkaansa eroamisiän saavutettuaan ⁸⁾; ansiomerkkien antamista kirjaston palveluksessa yli 25 vuotta olleille viranhaltijoille ⁹⁾; pääkirjaston suomenkielisen osaston korjausta 3 000 000 mk:n kustannuksin ¹⁰⁾; pääkirjaston sähköjohtimien ja valaisimien uusimista ¹¹⁾; lisämäärärahan myöntämistä kaluston hankintaa varten Marian sairaalakirjastoon 37 500 mk, Töölön haarakirjastoon 1 109 700 mk ja Kulosaaren haarakirjastoon 350 000 mk sekä rikkiinäisten kirjojen uudelleen sidottamista varten 850 000 mk ¹²⁾; sekä oikeuden myöntämistä ylittämään tilejä Siivoaminen 50 000 mk ja Kirjojen sitominen 1 900 000 mk ¹³⁾.

¹⁾ Kirj. lk. 27 p. tammik. 4 §. — ²⁾ S:n 18 p. kesäk. 49 §. — ³⁾ S:n 18 p. kesäk. 18 §. — ⁴⁾ S:n 25 p. marrask. 84 §. — ⁵⁾ S:n 28 p. maalisk. 24 §. — ⁶⁾ S:n 22 p. huhtik. 30 §. — ⁷⁾ S:n 18 p. kesäk. 50 §. — ⁸⁾ S:n 29 p. elok. 56 §. — ⁹⁾ S:n 27 p. marrask. 96 §. — ¹⁰⁾ S:n 27 p. marrask. 94 §. — ¹¹⁾ S:n 18 p. kesäk. 47 §. — ¹²⁾ S:n 28 p. maalisk. 20 ja 22 § sekä 18 p. kesäk. 45 §. — ¹³⁾ S:n 25 p. marrask. 78 ja 79 §.

Huom.: Kertomukseen liittyvät taulukkotiedot lainausliikkeestä sekä käynneistä lukusaleissa on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisissa vuosikirjassa v:lta 1949.

Lausuntoja annettiin asioista, jotka koskivat Suomi—Neuvostoliitto-seuran Pakilan osaston anomusta saada 4 000 mk:n suuruinen määräraha kirjojen ostamiseksi kerhotoimintaa varten ¹⁾; Työväen arkiston, Kasvatusopillisen kirjaston ja lukusalin sekä Kirjoja sokeille ja Brage nimisten yhdistysten avustusanomuksia ²⁾; kaupunginkirjaston johtosäännön uusimista ³⁾; ent. tilapäisen kirjastoapulaisen N. von Timrothin eläkeanomusta ⁴⁾; kaupungin tilintarkastajain kaupunginkirjastoa koskevaa huomautusta ⁵⁾; palkkalautakunnan ehdotusta kirjastolautakunnan ehdotuksen johdosta osastonhoitajanvirkojen perustamista kaupunginkirjastoon ⁶⁾; sekä Pitäjänmäen haarakirjaston huoneistokysymystä ⁷⁾.

Kirjaston toiminta

Henkilökunta. Huhtikuun 1 p:nä erosi virastaan kirjastoamanuenssi I. Kivinen, maaliskuun 16 p:nä kirjastoamanuenssi E. Vekara, helmikuun 28 p:nä kuoli kirjastoamanuenssi I. Margelin, toukokuun 31 p:nä siirtyi kirjastoamanuenssi E. Therman eläkkeelle, elokuun 15 p:nä erosi kirjastoamanuenssi E. Kemiläinen, syyskuun 1 p:nä kirjastoamanuenssi V. Koponen ja kirjastoamanuenssi E. K. Seppänen sekä marraskuun 1 p:nä kirjastoamanuenssi A. Laurikainen. Lautakunta nimitti huhtikuun 25 p:nä neljään avoinna olleeseen kirjastoamanuenssinvirkaan filosofian kandidaatti E. Poukan, ylioppilaat H. Valveen ja M. Liakan sekä rouva R. Norrménin, marraskuun 27 p:nä viiteen avoinna olleeseen kirjastoamanuenssinvirkaan filosofian maisteri H. Kanervan, filosofian kandidaatti H. Raskun ja ylioppilaat M. Martikaisen, E. Pösön ja K. Salosen.

Virkavapautta nauttivat vuoden aikana seuraavat viranhaltijat: kirjastoamanuenssi M. Kauppila helmikuun 15 p:stä maaliskuun 14 p:ään, kirjastonhoitaja S.-L. Meri huhtikuun 1 p:stä toukokuun 31 p:ään ja heinäkuun 1 p:stä 21 p:ään, kirjastonhoitaja E. Wirla lokakuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään; apulaiskirjastonjohtaja H. Hirn toukokuun 1 p:stä kesäkuun 15 p:ään; kirjastonhoitaja A. Talvela syyskuun 16 p:stä joulukuun 15 p:ään; kirjastoamanuenssi T. Rasku marraskuun 11 p:stä joulukuun 31 p:ään; kirjastoamanuenssi P. H. Lindberg marraskuun 1 p:stä marraskuun 30 p:ään ja kirjastoamanuenssi E. Poukka marraskuun 13 p:stä joulukuun 12 p:ään.

Sairaslomaa myönnettiin 102 viranhaltijalle 275 eri tapauksessa yhteensä 11 191 työtuntia. V. 1946 vastaavat luvut olivat 61, 139 ja 7 934.

Kallion haarakirjastossa toiminta jatkui entiseen tapaan, korjausten jälkeen puutteellisesti kalustetuissa huonetiloissa. Kirjojen suhteellisesti suuren käytön sekä myös pommitusvauroista johtuneen kirjavaraston rappeutumisen johdosta kirjoja on viime vuosina poistettu enemmän kuin uusia on hankittu, niin että kirjavarasto kertomusvuoden alussa oli pienempi kuin v:n 1943 lopussa. Myös työvoiman niukkuus häiritsi kirjaston työskentelyä ja kehitystä.

Töölön haarakirjaston toiminta laajeni suuresti v:n 1947 aikana, sillä korjaus- ja sisustustöiden jälkeen avattiin kirjastossa yleisölle kaksi uutta osastoa, lasten lainausosasto ja lukusali kesäkuun 16 p:nä ja opinto- ja lukusali heinäkuun 1 p:nä. Opinto- ja lukusali sijoitettiin entiseen sanomalehtilukusaliin, siten että osa salista varattiin aikakaus- ja sanomalehtisaliksi, suuremman osan kuitenkin jäädessä käsikirjastolle. Aikaisempaan lasten aikakauslehtilukusaliin järjestettiin oma osasto lapsia ja nuoria varten. Lainausosastoon yhdistettiin myös lukusali, jossa nuorilla lukijoilla on käytettävänä melkoinen käsikirjasto ja aikakauslehtiä sekä kuvakirjoja pienempiä varten. Kun lasten kirjasto näin saatiin siirrettyksi pois aikuisten kirjaston yhteydestä, tuli aikuisten osastolle hiukan enemmän tilaa kuin aikaisemmin. Niinpä voitiinkin entiselle lasten kirjahyllyjen paikalle sijoittaa pöytä ja nojatuoliryhmä lainaajien mukavuudeksi ja kirjaston viihtyisyydeksi.

Kirjastossa jatkettiin edelleen eri alojen kirjanäyttelyjen järjestämistä yleisölle. Samoin pidettiin jatkuvasti esillä suositeltavaa kirjastossa kulloinkin saatavana olevaa tietokirjallisuutta erikoisesti tätä tarkoitusta varten varatuilla hyllyillä. Uudistustöiden yhteydessä saatiin myöskin kirjaston portaikkoon näytekaappi kirjamainontaa var-

¹⁾ Kirj. lk. 28 p. maalisk. 14 §. — ²⁾ S:n 28 p. maalisk. 15 §. — ³⁾ S:n 28 p. maalisk. 23 §. — ⁴⁾ S:n 25 p. huhtik. 36 §. — ⁵⁾ S:n 18 p. kesäk. 51 §. — ⁶⁾ S:n 29 p. elok. 55 §. — ⁷⁾ S:n 25 p. marrask. 83 §.

ten. Vuoden loppupuolella alettiin laatia yleisökortistoa aikuisten lainausosaston vanhemmasta kirjavarastosta, josta se on kokonaan puuttunut.

Vallilan haarakirjasto jatkoi alati vilkastuvaa toimintaansa siitäkin huolimatta, että ulkonaiset puutteellisuudet olivat huomattavat. V. 1946 tehty aloite koski sanomalehtisaliin laajentamista aikuisten lainausosastolle päin siirtämällä väliseinää noin 4 metriä. Samalla anottiin sekä näin syntyvälle yhdistetylle sanomalehti- ja opintolukusalille että nykyisin ylimääräisen työvoiman varassa työskentelevälle yhdistykselle lasten lainaus- ja lukusalille virkailijoita, kirjoja ja kalustoa.

Käpylän haarakirjastoon hankittiin v:n 1947 aikana uutta kalustoa, jonka avulla voitiin tehostaa yleisön palvelua. Lainausosastolle saatiin kortistokaappeja, joten voitiin ryhtyä yleisökortiston luomiseen, sekä näyttelyhylly, jossa yleisölle esitetään kirjautuksia. Aikuisten lukusaliin saatiin lehtihyllykkö, johon lehdet voidaan järjestää aakosjärjestykseen, sekä korokkeellinen valvojan pöytä.

Munkkiniemen haarakirjasto. Maaliskuun 1 p:nä siirrettiin aikuisten lainausosasto toiseen, samassa kerroksessa olevaan, mutta pienempään huoneistoon. Menetetyn tilan korvauksena kirjasto sai eteiskäytävästä erotetun nurkkauksen aikauslehtisalikseen.

Sairaalahaarakirjasto. Tammikuun 3 p:nä avattiin Marian sairaalassa sairaalahaarakirjaston uusi osasto, joka toimii samojen kirjastokasvatuksellisten ja -teknillisten periaatteiden mukaan kuin kaksi vuotta sitten toimintansa aloittanut Kivelän sairaalan kirjasto. Lainaus potilaille tapahtuu arkipäivisin klo 11—16 etupäässä siten, että kirjastovirkailijat kirjavaunuineen kiertävät kullakin sairaalan osastolla kerran viikossa. Henkilökunnan tarpeita varten on kirjasto auki kaksi iltaa viikossa, tiistaisin ja perjantaisin klo 18—21. Marian sairaalan kirurginen ja sisätautiopillinen käsikirjasto siirtyivät myös vuoden alusta sairaalakirjaston hoitoon. Niiden järjestämisen ja kuntoon saattamisen kirjasto oli suureksi osaksi suorittanut jo edellisen vuoden puolella. Työ sekä Marian että Kivelän sairaaloissa sujui hyvässä yhteisymmärryksessä sairaaloiden henkilökunnan kanssa ja potilaiden osoittama innostus oli suuri.

Kirjavarasto. Kirjavaraston luetteloista poistettiin 5 032 loppuunkulunutta nidosta, joista 2 031 pääkirjastoon, 1 548 Kallion, 1 033 Töölön, 269 Vallilan, 2 Käpylän, 1 Pasilan, 60 eteläiseen, 10 Malmin ja 78 sairaalahaarakirjastoon kuuluneita kirjoja.

Kirjastoon hankittiin ja luetteloiitiin 24 200 uutta nidosta. Luetteloitu kirjavarasto käsitti kertomusvuoden alussa 328 501 nidosta ja vuoden lopussa 347 669 nidosta. Viimeksi mainituista oli 203 446 eli 58.5 % suomenkielistä, 128 737 eli 37.0 % skandinaavista ja 15 486 eli 4.5 % muunkielistä kirjallisuutta.

Kirjavaraston arvo arvioitiin kertomusvuoden alkaessa 11 608 870 mk:ksi ja vuoden päättyessä 13 772 700 mk:ksi.

Kertomusvuoden päättyessä kirjavarasto jakaantui eri luokkiin seuraavasti:

Kirjallisuusluokka	Nidoksia	%
000. Ensyklopedia	3 532	1.0
100. Filosofia, kulttuuri, kasvatustiede	3 976	1.1
200. Uskonnot, mytologia	3 468	1.0
300. Yhteiskuntatieto	6 776	1.9
400. Maantiede, matkat, kansatiede	5 093	1.5
500. Matematiikka, luonnontieteet	4 074	1.2
600. Lääketiede, tekniikka, talous	9 167	2.6
700. Taide, liikuntakasvatus	5 742	1.7
800. Kirjallisuudenhistoria, kielitiede	6 436	1.9
900. Historia, elämäkerrat, sukututkimus	9 469	2.7
0—9. Kaunokirjallisuus	66 239	19.1
I. Uskonnot	8 730	2.5
II. Historia, arkeologia ja elämäkerrat	24 509	7.0
III. Maantiede, kansatiede, antropologia ja matkakertomukset	13 049	3.8

	Nidoksia	%
IV. Romaanit, kertomukset ja sadut	70 965	20.4
V. Runot, näytelmät, albumit sekä kirjallisuudenhistoria ja taide	28 073	8.1
VI. Luonnontiede, matematiikka, lääketiede ja teknologia	14 322	4.1
VII. Oikeus- ja valtiotiede, yhteiskunnalliset kysymykset ja talous	16 150	4.6
VIII. Kielitiede	3 777	1.1
IX. Filosofia, siveysoppi, kasvatus, kirja- ja kirjastotiede, urheilu sekä muut sekalaiset aineet	15 071	4.3
X. Lukusaleihin sijoitettu kirjallisuus (hakuteokset, sidotut aikakaus- ja sanomalehdet ym.)	29 051	8.4
Yhteensä	347 669	100.0

Pääkirjaston ja haarakirjastojen kesken kirjavarasto jakaantui seuraavasti:

	1947		1946			1947		1946	
Lainauspaikka	Nidoksia	%	Nidoksia	%	Lainauspaikka	Nidoksia	%	Nidoksia	%
Pääkirjasto	175 153	50.4	169 943	51.7	Pitäjänmäen ...	1 425	0.5	1 213	0.4
Haarakirjasto:					Oulunkylän	1 929	0.6	1 492	0.4
Kallion	71 384	20.5	68 515	20.9	Pakilan	1 492	0.4	1 229	0.4
Töölön	26 633	7.7	25 627	7.8	Malmin	4 681	1.3	3 692	1.1
Vallilan	19 235	5.5	18 134	5.5	Tapanilan	1 802	0.5	1 474	0.4
Käpylän	13 371	3.8	11 802	3.6	Puistolan	1 489	0.4	1 254	0.4
Pasilan	7 486	2.2	7 151	2.2	Vartiokylän	1 094	0.3	1 004	0.3
Eteläinen	8 725	2.5	7 951	2.4	Herttoniemen ..	1 075	0.3	976	0.3
Lauttasaaren ...	885	0.3	336	0.1	Kulosaaren	578	0.2	214	0.1
Munkkiniemen	985	0.3	355	0.1	Sairaala-	6 760	1.9	5 235	1.6
Haagan	1 487	0.4	904	0.3	Yhteensä	347 669	100.0	328 501	100.0

Kirjalahjat. Kertomusvuonna merkittiin kirjalahjoituksia seuraavilta henkilöiltä: insinööri A. Alexandroffin kuolinpesä, teknikko B. Grefveberg, professori E. Kaila, rouva Hj. Liljequist, koululaiset A. ja G. Lindbeck, johtaja O. Lumme, ylioppilas V. Steinbock, filosofian maisteri S. Stenius, rouva L. Tschimischkian ja neiti V. Tschimischkian.

Aukioloajat. Pääkirjastossa ja Kallion haarakirjastossa aikuisten lainausosastot olivat avoinna arkipäivisin klo 10—20 ja lasten osastot klo 12—20. Sunnuntaisin lainausosastot olivat avoinna klo 16—19. Opintosali ja lukusalit olivat avoinna arkipäivisin ja sunnuntaisin klo 10—22. Pyhä- ja juhlapäivinä kirjasto oli avoinna seuraavasti: uudenvuodenpäivänä, pitkäperjantaina, pääsiäispäivänä ja helluntaipäivänä lukusalit klo 15—20, vappuna ja itsenäisyyspäivänä lukusalit klo 10—20, juhannusaattona ja juhannuspäivänä sekä jouluaattona ja joulupäivänä kiinni, muina päivinä niinkuin sunnuntaisin. Töölön, Vallilan, Käpylän ja Eteläisen haarakirjaston lainausosastot olivat avoinna klo 10—20, Pasilan klo 17—20 arkin ja klo 16—19 sunnuntaisin, Lauttasaaren, Munkkiniemen ja Malmin klo 15—20 arkipäivisin ja klo 16—19 sunnuntaisin, Pitäjänmäen ja Tapanilan maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 17—20, Oulunkylän tiistaisin ja perjantaisin klo 15—20, Pakilan sunnuntaisin ja torstaisin klo 17—20, Puistolan maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 18—20, Vartiokylän maanantaisin ja perjantaisin klo 16—18, Haagan tiistaisin ja perjantaisin klo 14—19, Herttoniemen maanantaisin ja torstaisin klo 15—19, Kulosaaren tiistaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 13—16 ja 18—20 ja lauantaicin klo 13—18 sekä sairaalahaarakirjasto potilaita varten joka päivä klo 11—16 ja henkilökuntaa varten Kivelän sairaalassa keskiviikkoisin klo 18—21 ja Marian sairaalassa tiistaisin ja perjantaisin klo 18—21.

Lainaus. Kirjalainojen lukumäärä v. 1947 ja 1946 oli seuraava:

Lainauspaikka	1947			1946		
	Lainaus- päiviä	Kirjalainoja kaikkiaan	Kirjalainoja lainauspäivää kohden	Lainaus- päiviä	Kirjalainoja kaikkiaan	Kirjalainoja lainauspäivää kohden
Pääkirjasto	355	365 139	1 029	355	381 504	1 075
Haarakirjasto:						
Kallion	355	233 179	657	355	227 970	642
Töölön	341	89 748	263	355	79 934	225
Vallilan	355	84 521	238	355	79 659	224
Käpylän	355	62 516	176	355	51 247	144
Pasilan	354	13 237	37	354	13 580	38
Eteläinen	355	39 181	110	355	38 108	107
Lauttasaaren ...	353	20 354	58	352	18 195	52
Munkkiniemen .	354	27 686	78	353	23 816	67
Haagan	101	8 784	87	99	4 462	45
Pitäjänmäen . .	145	6 470	45	116	3 945	34
Oulunkylän	100	7 911	79	50	3 754	75
Pakilan	94	3 137	33	90	3 317	37
Malmin	350	22 048	63	335	18 546	55
Tapanilan	137	5 880	43	129	4 808	37
Puistolan	137	3 542	26	139	3 500	25
Vartiokylän	100	1 314	13	90	1 189	13
Herttoniemen ..	79	942	12	72	1 221	17
Kulosaaren	193	5 194	27	201	5 598	28
Sairaala-	298	38 141	128	301	23 397	78
Yhteensä —	—	1 038 924	3 202	—	987 750	3 018

Suurin määrä päivässä annettuja kirjalainoja oli 6 090 oltuaan v. 1946 4 604.

Kaunokirjallisuuden ja tietokirjallisuuden välinen suhde selviää seuraavasta taulukosta, jossa myöskin on otettu huomioon aikuisille sekä lapsille ja nuorisolle annettujen lainain välinen ero:

Lainauspaikka	Aikuisten kirjallainat					Lasten ja nuorison kirjallainat					Kirjallainat kaikkiaan				
	Kauno- kirjallisuus		Tieto- kirjallisuus		Yh- teensä	Kertoma- kirjallisuus		Tieto- kirjallisuus		Yh- teensä	Kauno- ja kertoma- kirjallisuus		Tieto- kirjallisuus		Yhteensä
	Luku	%	Luku	%	Luku	Luku	%	Luku	%	Luku	Luku	%	Luku	%	Luku
Pääkirjasto	180 624	59.4	123 451	40.6	304 075	43 179	70.7	17 885	29.3	61 064	223 803	61.3	141 336	38.7	365 139
Haarakirjasto:															
Kallion	109 292	64.1	61 084	35.9	170 376	48 011	76.4	14 792	23.6	62 803	157 303	67.5	75 876	32.5	233 179
Töölön	45 068	70.0	19 322	30.0	64 390	21 987	86.7	3 371	13.3	25 358	67 055	74.7	22 693	25.3	89 748
Vallilan	39 346	70.4	16 508	29.6	55 854	24 449	85.3	4 218	14.7	28 667	63 795	75.5	20 726	24.5	84 521
Käpylän	25 421	69.2	11 295	30.8	36 716	22 336	86.6	3 464	13.4	25 800	47 757	76.4	14 759	23.6	62 516
Pasilan	5 420	67.1	2 654	32.9	8 074	3 935	76.2	1 228	23.8	5 163	9 355	70.7	3 882	29.3	13 237
Eteläinen	15 809	65.6	8 273	34.4	24 082	11 359	75.2	3 740	24.8	15 099	27 168	69.3	12 013	30.7	39 181
Lauttasaaren .	10 007	69.8	4 329	30.2	14 336	6 018	100.0	—	—	6 018	16 025	78.7	4 329	21.3	20 354
Munkkiniemen	12 543	74.6	4 267	25.4	16 810	10 060	92.5	816	7.5	10 876	22 603	81.6	5 083	18.4	27 686
Haagan	3 323	79.0	881	21.0	4 204	4 080	89.1	500	10.9	4 580	7 403	84.3	1 381	15.7	8 784
Pitäjänmäen ..	2 280	78.4	627	21.6	2 907	3 439	96.5	124	3.5	3 563	5 719	88.4	751	11.6	6 470
Oulunkylän ...	3 334	80.3	817	19.7	4 151	3 555	94.5	205	5.5	3 760	6 889	87.1	1 022	12.9	7 911
Pakilan	1 269	80.8	302	19.2	1 571	1 519	97.0	47	3.0	1 566	2 788	88.9	349	11.1	3 137
Malmin	8 874	66.6	4 446	33.4	13 320	8 150	93.4	578	6.6	8 728	17 024	77.2	5 024	22.8	22 048
Tapanilan	1 825	70.1	779	29.9	2 604	3 210	98.0	66	2.0	3 276	5 035	85.6	845	14.4	5 880
Puistolan	1 143	64.5	630	35.5	1 773	1 726	97.6	43	2.4	1 769	2 869	81.0	673	19.0	3 542
Vartiokylän ...	299	64.6	164	35.4	463	793	93.2	58	6.8	851	1 092	83.1	222	16.9	1 314
Herttoniemen ..	352	80.5	85	19.5	437	475	94.1	30	5.9	505	827	87.8	115	12.2	942
Kulosaaren ...	2 373	76.4	733	23.6	3 106	1 882	90.1	206	9.9	2 088	4 255	81.9	939	18.1	5 194
Sairaala-	20 462	56.0	16 073	44.0	36 535	1 497	93.2	109	6.8	1 606	21 959	57.6	16 182	42.4	38 141
Yhteensä	489 064	63.9	276 720	36.1	765 784	221 660	81.2	51 480	18.8	273 140	710 724	68.4	328 200	31.6	1 038 924

Aikuisten sekä lasten ja nuorison suhteellinen osuus lainausliikkeeseen oli eri lainauspaikoilla seuraava:

Lainaus- paikka	Aikuisten kirjalainat, %	Lasten ja nuorison kirjalainat, %	Lainaus- paikka	Aikuisten kirjalainat, %	Lasten ja nuorison kirjalainat, %
Pääkirjasto	83.3	16.7	Pitäjänmäen	44.9	55.1
Haarakirjasto:			Oulunkylän	52.5	47.5
Kallion	73.1	26.9	Pakilan	50.1	49.9
Töölön	71.7	28.3	Malmin	60.4	39.6
Vallilan	66.1	33.9	Tapanilan	44.3	55.7
Käpylän	58.7	41.3	Puistolan	50.1	49.9
Pasilan	60.1	39.0	Vartiokylän	35.2	64.8
Eteläinen	61.5	38.5	Herttoniemen	46.4	53.6
Lauttasaaren	70.4	29.6	Kulosaaren	59.8	40.2
Munkkiniemen	60.7	39.3	Sairaala-	95.8	4.2
Haagan	47.9	52.1			
			Yhteensä	73.8	26.2

V. 1946 lainattiin kaikkiaan 987 750 nidosta eli 66.6 % kaunokirjallisuutta sekä 329 965 nidosta eli 33.4 % tietokirjallisuutta. Aikuisten sekä lasten ja nuorison kesken kirjalainat jakaantuivat siten, että edellisille lainattiin 733 285 nidosta eli 74.2 % ja jälkimmäisille 254 465 nidosta eli 25.8 %. Lainatun kaunokirjallisuuden ja tietokirjallisuuden välinen suhde muuttui siis kertomusvuonna jonkin verran edellisen eduksi. Kun otetaan huomioon, että romaani luetaan muutamassa päivässä, kun sen sijaan tietokirjan lukemiseen menee viikkoja ja sitä luetaan kertaillenkin, ei tämä prosenttiluku tietenkään ilmaise tieto- ja kaunokirjallisuuden harrastuksen välistä todellista suhdetta.

Erikielisen kirjallisuuden lainausta valaisee seuraava taulukko:

Lainauspaikka	Suomenkielinen kirjallisuus		Skandinaavinen kirjallisuus		Muunkielinen kirjallisuus		Kirjalainat kaikkiaan	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Pääkirjasto	214 662	58.8	128 627	35.2	21 850	6.0	365 139	35.1
Kallion haarakirjasto	209 391	89.8	23 123	9.9	665	0.3	233 179	22.4
Töölön »	63 616	70.9	24 886	27.7	1 246	1.4	89 748	8.6
Vallilan »	68 333	80.8	15 935	18.9	253	0.3	84 521	8.1
Käpylän »	51 178	81.9	10 972	17.5	366	0.6	62 516	6.0
Pasilan »	11 109	83.9	2 128	16.1	—	—	13 237	1.3
Eteläinen »	28 707	73.3	10 473	26.7	1	0.0	39 181	3.8
Lauttasaaren »	14 692	72.1	5 425	26.7	237	1.2	20 354	2.0
Munkkiniemen »	21 136	76.4	6 237	22.5	313	1.1	27 686	2.7
Haagan »	6 134	69.8	2 638	30.6	12	0.2	8 784	0.8
Pitäjänmäen »	5 163	79.8	1 307	20.2	—	—	6 470	0.6
Oulunkylän »	6 802	86.0	1 109	14.0	—	—	7 911	0.8
Pakilan »	2 938	93.7	199	6.3	—	—	3 137	0.3
Malmin »	19 805	89.8	2 243	10.2	—	—	22 048	2.2
Tapanilan »	5 470	93.0	410	7.0	—	—	5 880	0.6
Puistolan »	3 456	97.6	86	2.4	—	—	3 542	0.3
Vartiokylän »	1 224	93.2	90	6.8	—	—	1 314	0.1
Herttoniemen »	714	75.8	228	24.2	—	—	942	0.1
Kulosaaren »	2 182	42.0	2 951	56.8	61	1.2	5 194	0.5
Sairaala- »	30 390	79.7	7 448	19.5	303	0.8	38 141	3.7
Yhteensä	767 102	73.9	246 515	23.7	25 307	2.4	1 038 924	100.0

Kaikilta lainausosastoilta lainattiin v. 1946 suomenkielistä kirjallisuutta 732 378 nidosta eli 74.2 %, skandinaavista kirjallisuutta 232 345 nidosta eli 23.5 % ja muunkielistä kirjallisuutta 23 027 nidosta eli 2.3 %.

Kirjavaraston eri kirjallisuusluokista lainattujen nidosten luku ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

Kirjallisuusluokka	Kirjalainoja	
	Kaikkiaan	%
000. Ensyklopedia	16 271	1.6
100. Filosofia, kulttuurihistoria, kasvatustiede	20 692	2.0
200. Uskonnot, mytologia	11 466	1.1
300. Yhteiskuntatieto	15 313	1.5
400. Maantiede, matkat, kansatiede	54 627	5.3
500. Matematiikka, luonnontieteet	32 610	3.1
600. Lääketiede, tekniikka, talous	44 251	4.3
700. Taide, liikuntakasvatus	34 585	3.3
800. Kirjallisuudenhistoria, kielitiede	34 504	3.3
900. Historia, elämäkerrat, sukututkimus	63 881	6.1
0—9. Kaunokirjallisuus	710 724	68.4
Yhteensä		1 038 924 100.0

Lainaaajat. Kotilainoja sai kaikkiaan 58 373 henkilöä, joista uusia lainaajia oli 18 170. Suomenkielisiä lainaajia oli 45 759, ruotsinkielisiä 12 487 ja muunkielisiä 127, aikuisia oli 47 406 sekä lapsia ja nuoria 10 967. V. 1946 oli lainaajien lukumäärä 54 799, josta 42 795:llä eli 78.1 %:lla oli äidinkielenä suomi, 11 887:llä eli 21.7 %:lla ruotsi ja 117:llä eli 0.2 %:lla jokin muu kieli. Vastaavat kertomusvuotta koskevat prosenttiluvut ovat 78.4, 21.4 ja 0.2. Suomenkielisten lainaajien lukumäärä lisääntyi siis 0.3 % ruotsinkielisten suhteellisesti vähentyessä saman verran. Aikuisten ja nuorten lainaajien suhdeluku muuttui aikuisten eduksi; aikuisten prosenttiluku oli 81.2 (81.0 v. 1946) ja nuorten 18.8 (19.0 v. 1946). Miesten ja naisten lukumäärää osoittavat prosenttiluvut pysyivät muuttumattomina edellisten 45.2 ja jälkimmäisten 54.8. Nuorista lainaajista oli 56.8 (56.8 v. 1946) poikia ja 43.2 (43.2 v. 1946) tyttöjä.

Lukusalit. Pääkirjaston opintosali oli avoinna 361 päivänä, yleinen lukusali 361 päivänä, sanomalehtisali 357 päivänä ja lasten lukusali 360 päivänä. Kallion haarakirjastossa olivat aikuisten lukusali ja lasten lukusali avoinna 361 päivänä, sanomalehtisali 362 päivänä. Töölön haarakirjastossa oli sanomalehtisali avoinna 320 päivänä ja lasten lukusali 301 päivänä. Vastaavat aukiolopäivät olivat Vallilassa 355, Käpylässä 361, Pasilassa 361 sekä Eteläisessä haarakirjastossa 361.

Lukusalikäyntien lukumäärä v. 1947 ja 1946 käy ilmi seuraavasta taulukosta:

Kirjasto	Opintosali		Aikuisten lukusalit		Sanomalehtisalit		Lasten lukusalit		Käyntejä			
									kaikkiaan		päivää kohden	
	1947	1946	1947	1946	1947	1946	1947	1946	1947	1946	1947	1946
Pääkirjasto	44 778	48 241	43 743	43 660	147 527	147 564	32 985	37 077	269 033	276 542	749	771
Haarakirjasto:												
Kallion	—	—	38 880	38 436	146 416	125 309	58 375	54 458	243 671	218 203	674	606
Töölön	—	—	—	—	31 803	35 818	18 158	13 498	49 961	49 316	159	140
Vallilan	—	—	24 136	29 223	31 634	38 165	27 722	37 224	83 492	104 612	235	295
Käpylän	—	—	—	—	65 134	116 638	8 226	23 138	73 360	139 776	203	387
Pasilan	—	—	—	—	11 542	11 224	7 633	6 078	19 175	17 302	53	48
Eteläinen	—	—	—	—	47 505	50 159	6 552	6 363	54 057	56 522	149	156
Yhteensä	44 778	48 241	106 759	111 319	481 561	524 877	159 651	177 836	792 749	862 273	2 222	2 403

Vuoden kuluessa ilmestyneitä aikakaus- ja sanomalehtiä oli yleisön käytettävänä seuraava määrä:

	Aikakauslehtiä		Sanomalehtiä			Aikakauslehtiä		Sanomalehtiä	
	luku	kpl	luku	kpl		luku	kpl	luku	kpl
Pääkirjasto	384	454	62	100	Haagan	16	16	—	—
Haarakirjasto:					Pitäjänmäen	12	12	—	—
Kallion	198	255	34	53	Oulunkylän	13	13	—	—
Töölön	162	173	23	32	Pakilan	12	12	—	—
Vallilan	104	118	24	46	Malmin	52	52	2	2
Käpylän	118	145	22	28	Tapanilan	12	12	—	—
Pasilan	65	71	18	18	Puistolän	12	12	—	—
Eteläinen	70	78	18	33	Vartiokylän	12	12	—	—
Lauttasaaren .	21	21	—	—	Herttoniemen	15	15	—	—
Munkkiniemen	27	27	—	—	Kulosaaren	16	16	—	—

Opintokerhotyö. Jotta kirjasto voisi mahdollisimman tehokkaasti toteuttaa tehtävänsä, sivistyksen levittämistä kaikille, on kirjaston yhteydessä toiminut opintokerhoja, joissa kirjaston virkailijat kirjastokasvatuksellisessa hengessä pääsevät kosketukseen yleisön kanssa ja joiden tarkoituksena on antaa virikettä ja tukea kirjaston käyttäjille heidän opiskelu- ja sivistyspyrkimyksissään.

V:n 1947 aikana olivat toiminnassa seuraavat opintokerhot: Pääkirjastossa filosofian, matematiikan, englanninkielen ja -kulttuurin sekä esperanton opintokerhot ja nuorten kerho. Kallion haarakirjastossa kirjallisuuserho, Käpylän haarakirjastossa filosofian kerho, Malmin haarakirjastossa kirjallisuuserho sekä sairaalahaarakirjastossa, Kivelän sairaalassa englanninkielen kerho potilaille ja sairaanhoitajattarille.

Filosofian kerhon puheenjohtajana toimi dosentti U. Saarnio. Kerhossa oli kaikkiaan 227 jäsentä ja se kokoontui joka toinen viikko, kesän aikana joka viikko. Kerhossa pidettiin kevätkaudella seuraavat esitelmät: dosentti U. Saarnio Tieteellisestä maailmankatsomuksesta tammikuun 16 p:nä, filosofian maisteri T. Telakivi Elämästä biologisena ja fysikaalisena probleemana tammikuun 30 p:nä, ylioppilas S. Sivenius Käsiteselvyyden välttämättömyydestä helmikuun 13 p:nä, filosofian maisteri T. Rasku aiheesta Onko yksilön vapauden ja yhteiskunnan edun välillä sovittamaton ristiriita? helmikuun 27 p:nä, rouva H. Kaukonen Tasa-arvoisuudesta maaliskuun 13 p:nä, ylioppilas A.-M. Laukkanen Hyvyyden käsitteestä maaliskuun 27 p:nä, dosentti U. Saarnio Sivistyksestä ammatin vastakohtana huhtikuun 17 p:nä, filosofian maisteri T. Telakivi Aineesta ja avaruudesta huhtikuun 24 p:nä, filosofian maisteri A. Laurila Aleksis Kivestä eettisenä persoonallisuutena toukokuun 8 p:nä, dosentti U. Saarnio Logiikan synnystä toukokuun 24 p:nä. Viimeksi mainitussa kokouksessa vieraili filosofinen opintokerho Tampereelta. Tämän kerhon kanssa oli toukokuun 25 p:nä järjestetty yhteinen lounas Alppilassa, jossa filosofian maisteri I. Vesikari piti esitelmän Berkeleyn filosofiasta ja lisäksi esitettiin musiikkiohjelmaa. Seuraavana päivänä tehtiin retki Käpylän kirjastoon, jossa ylioppilas R. Kauppi piti esitelmän Spinozan Etiikasta.

Kesän aikana kerho järjesti logistiikan kurssin. Ylioppilas S. Sivenius piti kesäkuussa kuusi luentoa Ajatuskalkyylistä. Osa näistä jouduttiin pitämään kahdesti, sillä kurssi jakaantui aluksi suuren osanottajamäärän vuoksi kahteen ryhmään. Heinäkuussa piti filosofian maisteri T. Telakivi viisi luentoa Teoriakalkyylistä. Elokuussa esitelmöi ylioppilas R. Kauppi kolme kertaa Käsitematemaattisista ja sen jälkeen dosentti U. Saarnio piti kolme esitelmää Intrasiivisistä relaatiosta.

Syyskaudella pidettiin seuraavat esitelmät: Ylioppilas S. Sivenius Käsitematematiikan perusteista lokakuun 2 p:nä, filosofian maisteri I. Vesikari Berkeleyn filosofiasta lokakuun 16 p:nä, dosentti U. Saarnio Käsitteen sisällyksestä ja alasta lokakuun 30 p:nä, ylioppilas N. Kaila Rauhan yksinkertaisesta anatomiasta marraskuun 13 ja 27 p:nä ja filosofian maisteri S.-L. Meri Ihmisten käsittelystä joulukuun 11 p:nä. Esitelmää seuranneessa keskustelussa pyrittiin yksityiskohtaisemmin ja monipuolisemmin perehtymään käsiteltyihin kysymyksiin.

Joulukuun 9 p:nä oli kerholla joulujuhla, jonka ohjelma oli sävyltään filosofinen ja johon mm. ilmestyi kerholehti Symposium.

Matematiikan kerho kokoontui joka toinen viikko. Siinä oli 100 jäsentä. Kerhon puheenjohtajana toimi kevätkaudella ylioppilas R. Kauppi, syyskaudella dosentti U.

Saarnio. Kerhossa pidettiin seuraavat esitelmät: ylioppilas R. Kauppi Diofantoksesta tammikuun 9 p:nä ja Intialaisten matematiikasta tammikuun 23 ja helmikuun 6 p:nä, ylioppilas A. Ahola Infinitesimaalilaskun kehityksestä keskiajalla helmikuun 20 ja maaliskuun 6 p:nä, ylioppilas E. Pösö Arabialaisten matematiikasta maaliskuun 23 p:nä, ylioppilas R. Kauppi Keskiajan algebrasta huhtikuun 10 ja 24 p:nä, dosentti U. Saarnio Leibnizin matematiikasta syyskuun 11 p:nä ja ylioppilas R. Kauppi Matematiikan merkityksestä sivistyksessä ja opiskelussa syyskuun 25 p:nä, Analyyttisen geometrian perusteista lokakuun 9 p:nä, Newtonin matematiikasta lokakuun 23 p:nä, aiheesta Hävinneen suureen henki marraskuun 6 p:nä ja Maailmankaikkeuden avain marraskuun 20 p:nä sekä Sarjateoriasta joulukuun 4 p:nä.

Englanninkielen ja -kulttuurin kerho kokoontui v:n 1947 aikana 30 kertaa filosofian kandidaatti I. Vesikarin johdolla. Kerhoon ilmoittautui 27 jäsentä. Opiskelun pohjana käytettiin E. Phillips Oppenheimin teosta *The Amazing Quest of Mr. Ernest Bliss*.

Eesperanto-kerhon puheenjohtajana toimi filosofian maisteri V. Setälä. Kerho kokoontui kerran viikossa, läsnä oli keskimäärin 15 jäsentä. Keväällä käytiin läpi kerhossa suoritettu A. Kiven Seitsemän veljeksien esperantokielinen käännös ja suoritettiin sen oikoluku. Syksyllä luettiin anekdoottikokoelmaa Novaj esperanta-historioita.

Filosofian maisteri I. Margelinin kuollessa nuorten kerho menetti paljon pidetyn ja erikoisesti nuorten harrastuksille omistautuneen johtajan. Hänen alulle panemaansa työtä on jatkettu samojen suuntaviivojen mukaan. Kerhoiltoina, joita pidettiin joka toinen viikko, kerholaiset itse pitivät esitelmiä tiedon eri alueilta ja niiden johdosta keskusteltiin. Lisäksi kerhoiltoiksi järjestettiin tietokilpailuja, erilaisia kilpatehtäviä yms. Myöskin tutustuttiin sopivien kirjojen opastuksella mielenkiintoa herättäneisiin kysymyksiin. Niinkuin edellisenäkin vuonna järjestettiin lastenlukusalissa kävijöille kilpatehtäväsarjat, Viikon kysymys, Viikon laskutehtävä ja Viikon paras piirustus. Innokkaimille ja parhaimmille osanottajille jaettiin kirjapalkintoja. Kerhon ohjaajana toimi kevätkaudella filosofian maisteri V. Koponen, syyskaudella ylioppilas W. Harms. Viikon tehtävät hoiti rouva E. Sourander.

Kallion haarakirjastoon perustettiin vuoden alussa kirjallisuuskerho, joka vuoden kuluessa kokoontui 10 kertaa. Kerhon johtajina toimivat kevätkaudella filosofian maisteri M. Kanninen ja filosofian maisteri A. Laurila, syyskaudella ensinmainittu. Kerhossa kävi yhteensä 60 osanottajaa, keskimäärin kokousta kohden 14. Esitelmäin ja alustusten aiheet olivat seuraavat: kirjailija E. Therman: Miten runo syntyy, filosofian maisteri A. Laurila: Kaunokirjallisuus ja me, ylioppilas Korpi-Anttila: Kaarlo Sarkian runomaailma, filosofian maisteri R-M. Engman-Enari: J. P. Sartre, nykyajan ääni? sekä Yrjö Kokko luonnonlyyriikkona ja lapinkuvaajana, filosofian maisteri M. Kanninen: Arvid Järnefelt yhteiskunnallisena kirjailijana, filosofian maisteri E. Seppänen: Eyvind Johnson ja hänen Odyseus-romaaninsa nykyajan ihmisen problemien valaistajana, filosofian maisteri A. Olamaa: Viime vuosina suomeksi ilmestynyt filosofinen ja psykologinen kirjallisuus, filosofian maisteri S. Aejmelaeus: Viljo Kajo novellistina sekä kauppaopistolainen E. Hautamäki: Eino Leino ihmisenä ja runoilijana.

Satuilta lapsille järjestettiin Kallion haarakirjaston lastenlukusalissa tammikuun 6 p:nä, jolloin lukusalin hoitaja E. Salovius kertoi teemaan ihmisille rauha ja hyvä tahto liittyviä satuja ja kertomuksia. Lapsia oli kuuntelijoina 74.

Joulujuhla lapsille järjestettiin virkailijoiden toimesta Kallion haarakirjaston lastenosastossa joulukuun 21 p:nä. Ohjelmassa oli asiaankuuluvain jouluaiheisten ja lasten esittämäin ohjelmanumeroiden ohessa lastenkirjain ja runon esittelyä eräänlaisten näytelmäin muodossa, pukin kirjalahjat ym.

Käpylän haarakirjaston filosofinen kerho perustettiin helmikuun 7 p:nä dosentti U. Saarnion johdolla pidetyssä kokouksessa. Kerho järjesti vuoden aikana 13 keskustelutilaisuutta, joissa pidettiin seuraavat esitelmät: dosentti U. Saarnio Tieteellisestä maailmankatsomuksesta helmikuun 7 p:nä, ylioppilas N. Kaila René Descartesista helmikuun 28 p:nä ja Revesin teoksesta Rauhan anatomia marraskuun 24 p:nä, ylioppilas A-M. Laukkanen U. Saarnion eettisestä hyvästä maaliskuun 14 p:nä, filosofian maisteri E. Poukka Vanhasta ja uudesta psykologiasta maaliskuun 28 p:nä, filosofian kandidaatti I. Vesikari George Berkeley'stä huhtikuun 25 p:nä, ylioppilas S. Sivenius Loogillisesta välttämättömyydestä elämän ja kuolemattomuuden ongelmien yhteydessä toukokuun 5 p:nä sekä Käsiteselvytydestä keskinäisen ymmärtämismme perusedellytyksenä syys-

kuun 9 p:nä, filosofian maisteri P. Poukka Wilhelm Röpken teoksesta Ihmisten valtio syyskuun 29 p:nä sekä Yhteiskunnallisesta arvonmuodostuksesta joulukuun 16 p:nä, tekniikan ylioppilas J. Ketonen Filosofista ja politiikasta B. Russell'in vastaavanimisen kirjoituksen pohjalla lokakuun 20 p:nä ja ylioppilas L. Heikkilä Upton Sinclairin teoksesta Taide ja mammona marraskuun 11 p:nä. Kerhoon ilmoittautui 38 jäsentä, ja sen puheenjohtajana toimi ylioppilas S. Sivenius.

Sairaalahaarakirjaston Kivelän osastossa jatkoi keväällä 1947 kolme edellisenä syksynä perustettua englanninkielisen kerhoa toimintaansa. Näistä kaksi toimi potilaiden, kolmas henkilökunnan piirissä. Sisätautiosaston potilaskerhoa ja henkilökunnan suomenkielistä kerhoryhmää johti ylioppilas E. Vauhkonen, mielitautiosaston kerhoa ylioppilas U. Hasselblatt sekä henkilökunnan ruotsinkielistä ryhmää filosofian maisteri M. Nyberg.

Malmin haarakirjaston opintokerholla oli kevätkaudella 10 opintokokousta ja vuosikokous, syyskaudella syyskokous ja 9 opintokokousta. Jäseniä oli kevätkaudella 10 ja syyskaudella 12. Kevätkaudella jatkettiin syksyllä 1946 aloitettua Kalevalan opiskelua oppikirjana Väinö Salmisen Kalevala-kirja. Syyskaudella oli opiskeluaineena Vihtori Peltonen—Johannes Linnankoski, oppikirjana Aarre Anttilan kirjoittama elämäkertateos. Kerhon johtajana oli kirjastonhoitaja A. Talvela.

Tulot. Kirjaston tulot nousivat 840 479: 50 mk: aan oltuaan v. 1946 754 900 mk. Pääkirjaston ja eri haarakirjastojen osalle tuli v. 1947 seuraavat määrät:

Lainauspaikka	Sakkoja, mk	Erääntyneitä vakuutuksia, mk	Sekalaisia tuloja, mk	Yhteensä, mk
Pääkirjasto	433 161	15 300	17 389	465 850
Haarakirjasto:				
Kallion	131 217	2 360	10 255	143 832
Töölön	64 066	200	2 020	66 286
Vallilan	42 053	—	3 491	45 544
Käpylän	23 571	—	1 296	24 867
Pasilan	4 706	—	2 862	7 568
Eteläinen	20 896	300	3 946	25 142
Lauttasaaren	12 281	—	24	12 305
Munkkiniemen	11 366	—	—	11 366
Haagan	4 431	—	77	4 508
Pitäjänmäen	1 064	—	—	1 064
Oulunkylän	4 408	—	—	4 408
Pakilan	1 979	—	26	2 005
Malmin	12 537	—	655	13 192
Tapanilan	1 543	—	—	1 543
Puistolan	1 947	—	51	1 998
Vartiokylän	1 054	—	—	1 054
Herttoniemen	565	—	—	565
Kulosaaren	7 383	—	—	7 383
Yhteensä	780 228	18 160	42 092	840 480

Eri kuukausien kesken tulot jakaantuivat seuraavasti:

	mk		mk		mk
Tammikuu	91 245	Toukokuu	81 224	Syyskuu	56 945
Helmikuu	60 761	Kesäkuu	61 895	Lokakuu	69 390
Maaliskuu	72 904	Heinäkuu	70 032	Marraskuu	64 001
Huhtikuu	67 004	Elokuu	59 249	Joulukuu	85 830
				Yhteensä	840 480

Menot ¹⁾. V:n 1947 talousarvioon oli kaupunginkirjaston menoja varten merkitty 16 047 824 mk, johon vuoden aikana myönnettiin lisämäärärahoja 14 413 512 mk, joten käytettävissä oli 30 461 336 mk. Todelliset menot nousivat 31 388 569 mk:aan ja kaantuen seuraaviin menoeriin:

Menoerä	Määrärahat, mk	Menot tilien mukaan, mk	Määrärahan säästö (+) tai ylitys (—), mk
Palkat, palkkiot ja sairasapu	²⁾ 19 280 617	19 291 550	⁵⁾ — 10 933
Vuokrat	³⁾ 1 110 776	1 101 022	+ 9 754
Lämpö	1 270 500	866 001	+ 404 499
Valaistus	187 500	179 236	+ 8 264
Siivous	130 000	179 976	⁵⁾ — 49 976
Vedenkulutus	4 500	4 123	+ 377
Puhtaanapito	62 443	46 379	+ 16 064
Kalusto	700 000	860 427	⁵⁾ — 160 427
Sidonta ja painatuskulut	2 650 000	⁴⁾ 3 648 223	⁵⁾ — 998 223
Tarverahat	150 000	160 083	⁵⁾ — 10 083
Kirjallisuus	4 500 000	4 499 981	+ 19
Järjestelyjä Töölön haarakirjastossa	415 000	551 568	⁵⁾ — 136 568
Yhteensä	30 461 336	31 388 569	— 927 233

Kaupungin avustamat yhdistykset. Kaupunginhallitukselta avustusta saaneiden Kirjoja sokeille ja Brage nimisten yhdistysten sekä Suomen työväen arkiston ja Kasvatusopillisen kirjaston ja lukusalin apurahojen käyttö oli kirjastolautakunnan valvonnan alainen.

¹⁾ Tähän eivät sisälly kirjastorakennusten kunnossapidosta ja palovakuutuksesta aiheutuneet kulut. — ²⁾ Tähän sisältyy lisämäärärahoja 14 314 653 mk. — ³⁾ S:n 54 758 mk. — ⁴⁾ Sidontaan käytettiin 3 454 541 mk ja painatuksiin 193 682 mk. — ⁵⁾ Kaupunginvaltuuston sallima ylitys.

Kaupunginvaltuuston v. 1934 vahvistamien kirjavaraston tarkastusta koskevien säännösten mukaisesti tarkastivat kirjaston virkailijat v. 1940—47 pääkirjaston koko kirjavaraston, haarakirjastojen tarkastamisen jäädessä pommitusten takia vaillinaiseksi. Vallilan kirjavarasto oli v. 1944 siirretty Käpylään, mutta on se sen jälkeen kokonaisuudessaan tarkastettu. Sodan aiheuttamien vahinkojen takia Kallion haarakirjaston inventointi jäi kokonaan tekemättä v. 1944—45 ja oli vielä v:n 1947—48 vaihteessa kesken.

Tarkastuksessa merkittiin 9 802 kirjaa kadonneiksi, joista 8 021 oli kuulunut pääkirjastoon, 1 172 Kallion haarakirjastoon, 249 Töölön, 256 Vallilan, 39 Käpylän, 62 Eteläiseen ja 3 Pasilan haarakirjastoon.

Kirjaston luetteloista poistettiin v. 1940—47 54 252 loppuunkulunutta nidosta, joista 27 875 oli kuulunut pääkirjastoon, 16 214 Kallion haarakirjastoon, 3 881 Töölön, 4 634 Vallilan, 1 050 Käpylän, 436 Eteläiseen, 74 Pasilan, 78 Kivelän ja 10 Malmin haarakirjastoon.